

**Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Józef Górny**

Warszawa, dnia 7 października 2009 r.

**Pan
Bogdan Zdrojewski
Minister Kultury i Dziedzictwa
Narodowego**

KNO-410-07-01/2009
P/09/095

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701, ze zm.), zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli skontrolowała działalność Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (Ministerstwo) w zakresie zatrudniania osób niepełnosprawnych w administracji publicznej w latach 2005 - 2009 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 22 września 2009 r., stosownie do treści art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuję Panu Ministrowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia skontrolowaną działalność, mimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Formułując pozytywną ocenę, NIK uwzględniła podjęcie przez Ministerstwo działań zmierzających do zwiększenia zatrudnienia osób niepełnosprawnych (zatrudnienie dwóch osób od początku 2008 r.), zorganizowanie stażu dla bezrobotnej osoby niepełnosprawnej oraz respektowanie praw pracowników niepełnosprawnych w zakresie czasu pracy, urlopów i przerw w pracy.

W badanym okresie w Ministerstwie wskaźniki zatrudnienia osób niepełnosprawnych były niższe niż określone w art. 21 ust. 2a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 Nr 14, poz. 92, ze zm.), zwanej dalej „ustawą o rehabilitacji”. Wskaźniki te w 2005, 2006 i 2007 r. wynosiły 0%, a w 2008 i 2009 r. średnio 0,6%, podczas gdy określone w powołanym wyżej przepisie wynosiły odpowiednio: 3, 4, 5, 6 i 6%. W związku z nieosiągnięciem wskaźników Ministerstwo dokonało wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (zwany dalej „PFRON”) w łącznej kwocie 765.297 zł.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały w szczególności na: niezgodnym ze stanem rzeczywistym wykazywaniu danych w deklaracjach DEK-I-a (dotyczących miesięcznych wpłat na PFRON) w latach 2008 i 2009, niepodejmowaniu działań zmierzających do likwidacji barier architektoniczno-technicznych utrudniających osobom niepełnosprawnym dostęp do siedziby Ministerstwa oraz wystąpieniu przypadków niewłaściwej realizacji obowiązków Ministerstwa wobec niepełnosprawnych pracowników.

1. W 18 deklaracjach miesięcznych wpłat na PFRON w latach 2008 i 2009, złożonych na podstawie art. 49 ust. 2 ustawy o rehabilitacji, stwierdzono niezgodne ze stanem rzeczywistym dane, skutkujące koniecznością zapłaty zobowiązań na rzecz PFRON w kwocie 8.703,78 zł.

W miesięcznych deklaracjach DEK-I-a z 2008 r. wykazano niewłaściwy stopień niepełnosprawności dwóch pracowników (lekki zamiast umiarkowanego), w deklaracji za styczeń 2009 r. wykazano osobę niepełnosprawną mimo braku stosownego orzeczenia o niepełnosprawności. W deklaracjach za 2008 r. i 2009 r. stwierdzono także niezgodność danych w zakresie wykazywanego przeciętnego zatrudnienia wszystkich pracowników z faktycznymi danymi ewidencji kadrowo-płacowej.

Skutkiem wskazanych powyżej niezgodności było nieprawidłowe wyliczenie należnej wpłaty na rzecz PFRON w 2008 i 2009 r. oraz nieprawidłowa kwota dokonanych wpłat, powodująca konieczność zapłaty 8.703,78 zł, w tym za rok 2008 – 3.280 zł, a za 2009 – 5.423,78 zł, a także zapłaty należnych odsetek. Konsekwencją było także nieprawidłowe wypełnienie deklaracji DEK-R za 2008 r., dotyczącej rocznych wpłat na PFRON.

W trzech przypadkach dokonano wpłaty na PFRON z naruszeniem terminu określonego w art. 49 ust. 2 ustawy o rehabilitacji. Opóźnienia te spowodowały

konieczność zapłacenia odsetek w lipcu 2006 r. w kwocie (łącznie z odsetkami z tytułu nieterminowych płatności w roku 2001) 154 zł. Stwierdzono także niezłożenie rocznej deklaracji DEK-R za 2005 r.

Najwyższa Izba Kontroli dokonując oceny ww. nieprawidłowości uwzględniła fakt, że w celu jej usunięcia w trakcie kontroli w dniu 2 września 2009 r., w Ministerstwie dokonano korekty wszystkich nieprawidłowo wypełnionych deklaracji, a w dniu 7 września 2009 r. została dokonana wpłata na rachunek PFRON w kwocie 8.703,78 zł z tytułu należnych wpłat oraz 1.339 zł z tytułu odsetek.

2. Ministerstwo nie podejmowało działań zmierzających do likwidacji barier architektoniczno-technicznych utrudniających osobom niepełnosprawnym dostęp do siedziby Ministerstwa.

Stwierdzono, że istnieją bariery utrudniające osobom niepełnosprawnym dostęp do siedziby Ministerstwa, w tym m.in. rozwiązania techniczne niezgodne z przepisami rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie. (Dz. U. Nr 75, poz. 690, ze zm.). Bariery te w znaczącym stopniu ograniczały dostęp do siedziby Ministerstwa osobom z niepełnosprawnością ruchową.

Działania Ministerstwa w zakresie likwidacji barier architektoniczno-technicznych były ograniczone ze względu na zajmowanie budynków wpisanych do rejestru zabytków i podlegających przepisom ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568, ze zm.).

W latach 2005-2008 nie składano do właściwego konserwatora zabytków wniosków o wydanie pozwoleń dotyczących zmian architektoniczno-technicznych, mających na celu dostosowanie budynków do potrzeb osób niepełnosprawnych i nie podjęto innych działań zmierzających do poprawy istniejącego stanu w tym zakresie. Niektóre spośród stwierdzonych barier, jak np. brak oznakowania stanowisk parkingowych dla osób niepełnosprawnych, mogły być usunięte stosunkowo łatwo.

NIK przyjęła do wiadomości, że Ministerstwo w 2009 r. m.in. przekazało do konsultacji Stołecznego Konserwatora Zabytków koncepcję przebudowy bramy i biura podawczego w celu wykonania podjazdu dla wózków inwalidzkich.

3. Stwierdzono przypadki niewłaściwej realizacji obowiązków Ministerstwa wobec niepełnosprawnych pracowników.

Pracownika zatrudnionego na stanowisku robotniczym z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności w 2008 r., przez okres sześciu miesięcy od zatrudnienia, dopuszczono do wykonywania prac o charakterze niezgodnym z zaleceniem, wskazanym w orzeczeniu o niepełnosprawności.

Nie stosowano praktyki okresowego, pisemnego informowania wszystkich pracowników o konieczności dostarczania służbom kadrowym orzeczeń o niepełnosprawności, co m.in. skutkowało tym, że jeden z pracowników złożył orzeczenie z opóźnieniem 16 miesięcy od wystawienia orzeczenia. W trakcie przyjmowania do pracy w styczniu 2005 r. nie wyegzekwowano także wypełnienia właściwych oświadczeń od drugiego pracownika, co spowodowało, że pracownik ten, będący niepełnosprawnym od urodzenia, ujawnił posiadane orzeczenie dopiero w lipcu 2008 r.

Ministerstwo nie wypełniło, wynikającego z art. 4 ust. 5 pkt 1 ustawy o rehabilitacji, obowiązku wystąpienia do Państwowej Inspekcji Pracy o wydanie opinii w sprawie przystosowania stanowisk pracy do potrzeb dwóch pracowników o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

Ministerstwo nie uczestniczyło w programach, mających na celu aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych, a także nie współpracowało z organizacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w celu upowszechnienia wiedzy na temat możliwości ubiegania się o pracę w urzędzie. Pracownicy odpowiedzialni za rekrutację i sprawy kadrowe nie brali udziału w szkoleniach, których tematyka dotyczyłaby zatrudnienia i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

* * *

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnosi o: podjęcie działań mających na celu zwiększenie zatrudnienia osób niepełnosprawnych w Urzędzie, a także zmierzających do likwidacji barier architektoniczno-technicznych utrudniających niepełnosprawnym dostęp do siedziby Ministerstwa.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pana Ministra o przesłanie, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia

pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 i 2 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Ministrowi prawo zgłoszenia na piśmie do Kolegium Najwyższej Izby Kontroli umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania uchwały Kolegium Najwyższej Izby Kontroli.